ECLI:LV:AT:2021:0324.11519001519.10.L
Lieta Nr. 11519001519, SKK-215/2021
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS

Rīgā 2021.gada 24.martā

Tiesa šādā sastāvā: senatori Aivars Uminskis, Ivars Bičkovičs, Inguna Radzeviča

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. A/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 22.decembra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 8.septembra spriedumu /pers. A/, personas kods /personas kods/, atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.[1]panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem 1 mēnesi un probācijas uzraudzību uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu galīgais sods /pers. A/ noteikts brīvības atņemšana uz 2 gadiem 4 mēnešiem un probācijas uzraudzība uz 2 gadiem.

No /pers. A/ Valsts policijas labā piedzīti procesuālie izdevumi 1690,45 *euro*, kas saistīti ar ārvalsts izdotās personas pārņemšanu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 8.septembra spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 253.[1]panta pirmās daļas par psihotropo vielu neatļautu iegādāšanos un neatļautu glabāšanu realizācijas nolūkā un psihotropo vielu neatļautu realizēšanu.

[3] Ar Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 22.decembra lēmumu, izskatot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /pers. A/ apelācijas sūdzību, Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 8.septembra spriedums atstāts negrozīts.

[4] Par Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 22.decembra lēmumu apsūdzētais /pers. A/ iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz apelācijas instances tiesas lēmumu atcelt daļā par procesuālo izdevumu piedziņu.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesa un apelācijas instances tiesa procesuālos izdevumus 1690 *euro* (domājams – 1690,45 *euro*) no /pers. A/ piedzinusi nepamatoti, jo izdevumus par ārvalsts izdotās personas konvojēšanu uz Latviju bija jāsedz valstij. Turklāt apsūdzētajam nav ienākumu, lai samaksātu norādītos procesuālos izdevumus.

Motīvu daļa

[5] Senāts atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 22.decembra lēmums ir atceļams daļā par /pers. A/ noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu un šajā daļā kriminālprocess izbeidzams. Apelācijas instances tiesas lēmums grozāms daļā par procesuālo izdevumu, kas saistīti ar ārvalsts izdotās personas pārņemšanu, piedziņu. Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts.

[6] /pers. A/ kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu daļā par procesuālo izdevumu 1690,45 *euro* apmērā piedziņu, jo tiesa šos procesuālos izdevumus par viņa konvojēšanu no citas valsts uz Latviju piedzinusi pretlikumīgi.

Senāts atzīst, ka /pers. A/ kasācijas sūdzībā izteikto prasību nav pamatojis ar norādi uz Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumu. No krimināllietas materiāliem izriet, ka /pers. A/ Vācijā aizturēts 2020.gada 26.maijā un ievietots apcietinājumā saistībā ar Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras lūgumu par apsūdzētā izdošanu un 2020.gada 16.marta Eiropas apcietinājuma lēmumu. /pers. A/ 2020.gada 10.jūlijā izdots Latvijas Republikai.

Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 7[3].punktā noteikts, ka procesuālie izdevumi ir izdevumi, kas saistīti ar ārvalsts izdotās personas pārņemšanu. Savukārt atbilstoši Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmajai daļai procesuālos izdevumus ar tiesas nolēmumu piedzen no notiesātajiem.

Ievērojot minēto normu prasības, ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 8.septembra spriedumu procesuālie izdevumi 1690,45 *euro*, kas saistīti ar ārvalsts izdotās personas pārņemšanu, pamatoti piedzīti no /pers. A/. Pirmās instances tiesa un apelācijas instances tiesa nav konstatējusi Kriminālprocesa likuma 368.panta ceturtajā daļā noteiktos gadījumus, kad procesuālie izdevumi sedzami no valsts līdzekļiem.

[7] Kriminālprocesa likuma 584.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas nolēmumu tiesiskuma pārbaude notiek kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros. Savukārt atbilstoši minētā panta otrajai daļai kasācijas instances tiesa drīkst pārsniegt kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomu un ietvarus gadījumos, kad tā konstatē šā likuma 574. un 575.pantā norādītos pārkāpumus un tie nav norādīti sūdzībā vai protestā.

Senāts atzīst, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 584.panta otrajai daļai ir pārsniedzams kasācijas sūdzībā izteikto prasību apjoms, jo apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi tādu Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu, kas nav norādīts kasācijas sūdzībā.

[7.1] No krimināllietas materiāliem redzams, ka, apmierinot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesneses 2020.gada 6.marta ierosinājumu par /pers. A/ izsludināšanu meklēšanā un apcietināšanu, 2020.gada 16.martā pieņemts Eiropas apcietinājuma lēmums. /pers. A/ Vācijā aizturēts 2020.gada 26.maijā, bet 2020.gada 10.jūlijā izdots Latvijai un ievietots Rīgas Centrālcietumā. No Vācijas Federatīvās Republikas Reinzemes-Pfalcas federālās zemes Koblencas Ģenerālprokuratūras ģenerālprokurora 2020.gada 24.jūnija nolēmuma izriet, ka /pers. A/ Latvijas Republikai izdots kriminālvajāšanas

nolūkā saistībā ar 2020.gada 16.marta Eiropas apcietinājuma lēmumā norādīto apsūdzību pēc Krimināllikuma 253.[1]panta pirmās daļas.

[7.2] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 689.panta pirmo daļu personu var saukt pie kriminālatbildības, tiesāt un izpildīt sodu tikai par to noziedzīgu nodarījumu, par kuru tā izdota. Minētā panta otrajā daļā noteikts, ka šie nosacījumi neattiecas uz gadījumiem, kad:

1) saņemta izdevējas valsts piekrišana kriminālvajāšanai un tiesāšanai par citiem pirms izdošanas izdarītiem nodarījumiem;

2) nodarījums izdarīts pēc tam, kad persona nodota Latvijai;

3) persona pēc atbrīvošanas 45 dienu laikā nav atstājusi Latviju, lai gan šāda iespēja tai bija;

4) persona pēc izdošanas ir atstājusi Latviju un tajā atgriezusies.

Ar Eiropas Savienības dalībvalsts personas pārņemšanu saistītie nosacījumi noteikti Kriminālprocesa likuma 695.pantā. Atbilstoši minētā panta pirmajai daļai, pārņemot personu no Eiropas Savienības dalībvalsts, jāievēro šā likuma 689.un 690.pantā minētie nosacījumi. Savukārt norādītā panta otrajā daļā noteikts, ka papildus šā panta pirmajā daļā minētajam izdoto personu var saukt pie kriminālatbildības, tiesāt un izpildīt sodu arī par citiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā netika izdota, kā arī izdot tālāk citai dalībvalstij šādos gadījumos:

1) personas nodarījums nav sodāms ar brīvības atņemšanu vai brīvību ierobežojošu piespiedu līdzekli;

2) personu var pakļaut sodam, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu;

2[1]) persona Eiropas Savienības dalībvalstī tam ir piekritusi;

3) persona pēc tās pārņemšanas Latvijā tam ir piekritusi, un šī piekrišana ir pieņemta advokāta klātbūtnē, rakstot par to protokolu;

4) persona pēc atbrīvošanas 45 dienu laikā nav atstājusi Latviju, lai gan šāda iespēja tai bija;

5) persona pēc izdošanas ir atstājusi Latviju un atgriezusies tajā.

[7.3] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 8.septembra spriedumu /pers. A/ par Krimināllikuma 253.[1]panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu noteikts sods brīvības atņemšana uz 2 gadiem 1 mēnesi un probācijas uzraudzība uz 2 gadiem. Savukārt galīgais sods – brīvības atņemšana uz 2 gadiem 4 mēnešiem un probācijas uzraudzība uz 2 gadiem – saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu /pers. A/ noteikts, daļēji pieskaitot neizciesto sodu pēc Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 20.februāra lēmuma.

Ar Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 22.decembra lēmumu Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 8.septembra spriedums atstāts negrozīts.

[7.4] Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa, atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru /pers. A/ noteikts galīgais sods, noteiktajam sodam pievienojot sodu, kas nav izciests pēc Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 20.februāra lēmuma, nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 51.panta nosacījumus.

/pers. A/ Latvijas Republikai izdots kriminālvajāšanas nolūkā par noziedzīgo nodarījumu, kas norādīts 2020.gada 16.martā pieņemtajā Eiropas apcietinājuma lēmumā, proti, par viņam celto apsūdzību pēc Krimināllikuma 253.[1]panta pirmās daļas, nevis soda izciešanai pēc Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 20.februāra lēmuma.

No Vācijas Federatīvās Republikas Reinzemes-Pfalcas federālās zemes Koblencas Ģenerālprokuratūras ģenerālprokurora nolēmuma redzams, ka /pers. A/ izteicis vēlmi piemērot specialitātes principu, saskaņā ar kuru nevar veikt nodotās personas kriminālvajāšanu, to notiesāt vai tai atņemt brīvību par nodarījumu, kas izdarīts pirms tās nodošanas un kas nav nodarījums, par kuru tā nodota (*Eiropas Savienības Padomes 2002.gada 13.jūnija Pamatlēmuma Nr. 2002/584/TI „Par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm" 27.panta 2.punkts*).

Lietā nav konstatējami arī citi Kriminālprocesa likuma 689.panta otrajā daļā un 695.panta otrajā daļā paredzētie izņēmuma gadījumi, kas ļautu personu saukt pie kriminālatbildības, tiesāt un izpildīt sodu arī par citiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā netika izdota.

Senāts atzīst, ka, nepareizi piemērojot Krimināllikuma 51.pantu, apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu.

[8] Vienlaikus Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas lēmums ir grozāms daļā par procesuālo izdevumu, kas saistīti ar ārvalsts izdotās personas pārņemšanu, piedziņu.

Senāts konstatē, ka pirmās instances tiesa ar spriedumu procesuālos izdevumus 1690,45 *euro*, kas saistīti ar ārvalsts izdotās personas pārņemšanu, no /pers. A/ piedzinusi Valsts policijas labā. Apelācijas instances tiesa pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

No Kriminālprocesa likuma 367.panta otrās daļas izriet, ka procesuālos izdevumus, tajā skaitā izdevumus, kas saistīti ar ārvalsts izdotās personas pārņemšanu, sedz no valsts līdzekļiem. Savukārt Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmajā daļā noteikts, ka procesuālos izdevumus ar tiesas nolēmumu piedzen no notiesātajiem. Tādējādi procesuālie izdevumi, tiem rodoties, sākotnēji tiek segti no valsts līdzekļiem, bet, tiesai pieņemot nolēmumu, tie piedzenami no notiesātās personas valsts labā.

Līdz ar to atbilstoši minētajām likuma normām, procesuālie izdevumi ir piedzenami valsts labā, nevis Valsts policijas (tiešās pārvaldes iestādes) labā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585.pantu un 587.panta pirmās daļas 3. un 4.punktu, tiesa

nolēma:

atcelt Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 22.decembra lēmumu daļā par /pers. A/ saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu noteikto galīgo sodu un šajā daļā kriminālprocesu izbeigt;

grozīt Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 22.decembra lēmumu un noteikt, ka procesuālie izdevumi 1690,45 *euro*, kas saistīti ar ārvalsts izdotās personas pārņemšanu, no /pers. A/ piedzenami valsts labā.

Pārējā daļā Rīgas apgabaltiesas 2020.gada 22.decembra lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

A. Uminskis I. Bičkovičs I. Radzeviča